

HAZİRAN 2017 TARİH BASKILI
ULUSLARARASI HUKUK I
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ

- 1- 1. ünite sayfa 4'de yer alan "Uluslararası Hukuk, Hukuk mudur? başlığı "Uluslararası Hukukun Hukukilik Niteliği" olarak değiştirilmiştir.
- 2- 1. ünite sayfa 13 2. paragrafta "Yasaların altında, mesela tüzükler de varlığını üstteki normlara, yasalara ve Anayasa borçludur." cümlesindeki tüzük ifadesi yönetmelik olarak değiştirilmiştir.
- 3- Ünite 2 sayfa 32 "Kaynaklar Arasındaki Hiyererarşi" başlığı altındaki ikinci paragrafta bulunan "tüzük" ifadesi kaldırılmıştır.
- 4- Ünite 2 sayfa 37'de 4. soru "e" şıkkı "Uluslararası örf ve adet hukuku" olarak düzenlenmiştir.
- 5- Ünite 3 sayfa 45'de "Bağlanma Aşaması" başlığı üstünde yer alan paragraf aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.
Türk hukuk sisteminde uluslararası antlaşmalarla ilgili olarak atanacak Türkiye Cumhuriyeti temsilcileri ve bu temsilcilerin yetkileri, Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenir. Bu kararlar Resmi Gazete'de yayınlanmaz (Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanı Kararnamesi madde 1).
- 6- Ünite 3, 50. sayfanın son paragrafı ve 51. sayfada yer alan içerik aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.
Konuyla ilgili olarak düzenlenen Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanı Kararnamesi madde 2'ye göre: " Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmalar Cumhurbaşkanı kararı ile onaylanır. Bir milletlerarası andlaşmanın onaylanması veya bunlara katılma, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen haller dışında, onaylamanın veya katılmanın Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından bir kanunla uygun bulunmasına bağlıdır." Bu durumda antlaşmalar için Cumhurbaşkanı kararı gerekecektir.
Onaylama konusu olan uluslararası antlaşmanın Türkçe metni ile antlaşmada muteber olduğu belirtilen dil veya dillerden biri ile yazılmış metni, onaylamaya ilişkin Cumhurbaşkanı kararına ekli olarak Resmî Gazete'de yayımlanır. Bir uluslararası antlaşmanın veya Türkiye Cumhuriyetini bağlayan bir uluslararası antlaşmanın belli hükümlerinin Türkiye Cumhuriyeti bakımından yürürlüğe girdiği, bir uluslararası antlaşmanın uygulama alanının değiştiği, uygulanmasının durdurulduğu ve sona erdiği tarihler; Cumhurbaşkanı kararı ile tespit olunarak Resmî Gazete'de yayımlanır. Bir uluslararası antlaşma, yürürlük tarihinin tespitine dair Cumhurbaşkanı kararında belirtilen yürürlüğe giriş tarihinde kanun hükmünü kazanır. (Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanı Kararnamesi madde 3).
Bunun yanında onaylanması için uygun bulma kanuna gerek olmadan Cumhurbaşkanı tarafından doğrudan onaylanan istisna grubu antlaşmalar vardır (Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanı Kararnamesi madde 2). Bu gruba giren antlaşmalara 'istisna grubu antlaşmalar' denir. İstisna grubu antlaşmalar yukarıda verdiğimiz Anayasa md. 90'nın ikinci ve üçüncü fıkralarında düzenlenmiştir. Ayrıca Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanı Kararnamesi'sinde de bu konuda düzenlemeler vardır. İstisna grubu antlaşmalar sadece Milletlerarası Andlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Cumhurbaşkanı Kararnamesi uyarınca Cumhurbaşkanı'nca doğrudan onaylanır. ...
- 7- Ünite 3 sayfa 54 "Anlat/Paylaş" aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
Bir devletin devlet başkanının yurt dışı ziyareti sırasında imzayla bağlanılacağı hükmü içeren bir uluslararası andlaşmayı imzaladığını düşünelim. Böyle bir durumu uluslararası andlaşmalar hukuku açısından tartışınız.
- 8- Ünite 3 sayfa 62 "Neler Öğrendik" 6. soru "c" şıkkı "Genelge" olarak değiştirilmiştir.
- 9- Ünite 3 sayfa 62 "Neler Öğrendik" 6. soru "e" şıkkı "Cumhurbaşkanlığı kararnamesi" olarak değiştirilmiştir.
- 10- Ünite 3 sayfa 62 "Neler Öğrendik" 7. soru "b" şıkkı "Antlaşmaları 1982 Anayasası madde 104'e göre, Cumhurbaşkanı onaylar." olarak değiştirilmiştir.
- 11- Ünite 3 sayfa 62 "Neler Öğrendik" 7. soru "d" şıkkı "Antlaşmalar iç hukukta yürürlük tarihinin tespitine dair Cumhurbaşkanı kararında belirtilen tarihte yürürlüğe girer." olarak değiştirilmiştir.

- 12- Ünite 4 sayfa 67 "Kişilik" başlığının altında yer alan ilk paragrafın 9.satırına aşağıda yer alan içerik eklenmiştir.
Uluslararası hukuk kişiliği devletlere öncelikle bağımsızlık ve eşitlik gibi iki temel hak bahşeder.
- 13- Ünite 4 sayfa 67 "Kişilik" başlığının altında yer alan konunun son dan bir önceki paragrafına aşağıdaki içerik eklenmiştir.
Uluslararası hukukta kişilikleri objektif olarak tanınan devletler ve teşkilatların dışında ihtiyaçlar doğrultusunda devlet dışı bir takım siyasi yapılara da (sömürge halkları, ulusal kurtuluş örgütleri, muharip güç vb.) sınırlı bir kişilik tanınması mümkündür.
- 14- Ünite 4 sayfa 67 "Kişilik" başlığının altında yer alan konunun son paragrafına aşağıdaki içerik eklenmiştir.
Yine yakın zamanda çok uluslu şirketlerin insan hakları ve çevre ile ilgili konularda uluslararası hukuka göre sorumluluk üstlenmelerine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- 15- Ünite 4 sayfa 69 ikinci paragrafın sonuna aşağıdaki içerik eklenmiştir.
2008 yılında Rusya-Gürcistan savaşı sırasında Rusya'nın ayrılıkçı Abazya ve Güney Osetya'ya desteği ve yine Rusya'nın desteği ile bağımsızlığını ilan eden Kırım'ın 2014 yılında Rusya tarafından ilhakı da bu kapsamda ele alınmaktadır.
- 16- Ünite 4 sayfa 70 ilk paragrafın sonuna aşağıdaki içerik eklenmiştir.
Bunlar arasında ulusal kurtuluş hareketi niteliği taşıyanlara BM Genel Kurulu tarafından gözlemci statüsü verilerek Kurul çalışmalarına katkıda bulunmaları sağlanmaktadır. Bu çerçevede Filistin Kurtuluş Örgütü'ne 1974 yılında gözlemci statüsü ve 2012'de üye olmayan gözlemci devlet statüsü verilmiştir.
- 17- Ünite 4 sayfa 70, 3. paragrafın sonu aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.
Tayvan'ın hukuki statüsü ise tartışmalıdır, ancak 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olmuştur.
- 18- Ünite 4 sayfa 71'de yer alan konunun son paragrafına aşağıdaki içerik eklenmiştir.
Müdahalenin ardından adanın Türk halkı 1975 yılında Kıbrıs Türk Federe Devleti'ni ilan etmiş ve 1983 yılında da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti adıyla bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir.
- 19- Ünite 4 sayfa 71, "Araştır 1" aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.
Tanıma şartına bağlı olarak gerçekleştirilebilir mi, örnek var mı araştırınız.
- 20- Ünite 4 sayfa 72'de yer alan Federasyon konusunun son cümlesine aşağıdaki içerik eklenmiştir.
Uluslararası sorumluluk açısından da federal devlet federe birimlerin yetkisi altında gerçekleşen ihlallerden sorumludur.
- 21- Ünite 4, 73. sayfanın ilk paragrafı aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.
Sömürge toprakları ile hami devletler arasında kurulmuş olan bağımlılık ilişkileri Milletler Cemiyeti düzeni ile manda rejimi adı verilen bir statüye ve Birleşmiş Milletler'in kuruluşunun ardından da vesayet rejimine evrilmiş ve söz konusu sömürgelerin bağımsızlıklarını kazanmalarından sonra ortadan kalkmıştır (bkz., BM Vesayet Konseyi'nin 25 Mayıs 1994 tarihli kararı). Ancak günümüzde daha farklı bağımlılık ilişkileri bazı batılı devletler ile eski sömürge toprakları arasında devam etmektedir: Örneğin, Fransa ile Fransız Guyanası, İngiltere ile Bermuda, ABD ile Porto Rico arasındaki ilişkiler; Kıbrıs adasındaki İngiliz askeri üs bölgesi ile Akdeniz çıkışındaki Cebelitarık bölgesi hâlen İngiltere egemenliğindedir. Rusya ile Baltık denizi kıyısındaki Transdinyester ve İspanya ile Fas kıyısındaki Ceuta ve Melilla arasındaki ilişkiler de buna benzetilebilir. Bu ilişki türünde genellikle hami devlet savunma ve dış ilişkilerde tek yetkilidir ve bunun karşılığında tabi devleti korumakla yükümlüdür. Ancak uygulamada bazı tabi devletler hami devletten izin almadan sınırlı birtakım uluslararası ilişkilere (ticari ve teknik antlaşmalar) girmişler ve bu durum uluslararası kişilik bakımından sınırlı kişiliğe haiz tabi devletler (protected states) statüsünün yaratılması sonucunu doğurmuştur (örneğin olarak Çin-Tibet, Danimarka-Grönland, Fransa-Monako, Fransa-Andorra, İtalya-SanMarino, İsviçre-Lichtenstein, İngiltere--Channel Islands arasındaki ilişkiler). Bu statüye göre hami devletin yapmış olduğu kanunlar ve antlaşmalar doğrudan tabi devlet ülkesinde uygulanmamakta veya tabi devlet hami devletin girdiği bir savaşa doğrudan taraf olmuş sayılmamakta, yine tabi devlet kendi adına teşkilatlara üye ola-

bilmekte ve kendi başına dava açabilmektedir. Bu konuda ilginç bir başka örnek de Vatikan'dır. 1929 Lateran Concordat Antlaşması ile Vatikan Şehri üzerindeki egemenliği İtalya tarafından tanınan Vatikan/Papalık uluslararası alanda kendi adına diplomatik ilişkilere girmekte ve uluslararası antlaşmalar yapmaktadır.

- 22- Ünite 4, sayfa 74 "Ülke" başlığı altındaki 3. paragrafın sonuna aşağıdaki içerik eklenmiştir.
Ayrıca devletler arasındaki bir andlaşma veya teamül gereği bir toprak veya deniz alanı birden fazla devletin ortak egemenliğine tabi tutulabilir (bkz., Fonseca Körfezi) veya bütün devletlerin kullanımına açık bir hale getirilebilir (bkz., Montreaux Andlaşması, madde 28 ve Süveyş Kanalı Andlaşması, madde 1).
- 23- Ünite 4, sayfa 76, 3. paragrafında aşağıdaki şekilde düzenleme yapılmıştır.
..... Gerçeklik (etkinlik kriteri de denilmektedir) ise ülkede
- 24- Ünite 4, sayfa 76, 3. paragrafın sonuna aşağıdaki içerik eklenmiştir.
(BM Adalet Divanı'nın 1986 Burkina Faso/Mali Davası kararı, 1999 Botswana/Namibya Davası kararı, 2008 Malezya/Singapur Davası kararı ve 2009 Kosta Rika v. Nikaragua Davası kararı).
- 25- Ünite 4, sayfa 77 ilk paragrafın sondan bir önceki cümlesinin önüne aşağıdaki içerik eklenmiştir.
1990 yılında Irak'ın Kuveyt'i ilhakı üzerine Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilen 662 (1990) sayılı kararda söz konusu ilhakın geçersiz ve hükümsüz olduğu ifade edilmiştir.
- 26- Ünite 4, sayfa 78, 3. paragrafın sonuna aşağıdaki içerik eklenmiştir.
Ancak Kanada Yüksek Mahkemesi'nin 1998 tarihli Quebec kararında tek taraflı ayrılma hakkının aşırı ve devamlı zulme tabi olma durumunda ortaya çıkabileceği ifade edilmiştir.
- 27- Ünite 4, sayfa 83, "neler öğrendik?" 3. soru aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.
"De facto" ve "de jure" tanımaya ilişkin aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
A. *Bir ülkede hem "de jure" tanınmış hem de "de facto" tanınmış iki rakip hükümet bulunamaz.*
B. *"De jure" tanıma geri alınmaz.*
C. *"De facto" tanıma geri alınabilir.*
D. *Resmi diplomatik ilişkiler ancak "de jure" hükümetle yürütülebilir.*
E. *Bu ayrımın temelinde etkinlik ölçütü bulunur.*
- 28- Ünite 4, sayfa 86, "Araştır Yanıt Anahtarı" Araştır 1'in yanıtı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
Kural olarak bir devletin başka bir devleti ya da hükümeti tanıması şarta bağlanmamaktadır. Ancak istisnai olarak şartlı tanıma da olabilmektedir. Bu durumun örneği Avrupa Birliği'nin Doğu Avrupa ve Balkanlar da kurulan yeni devletleri tanıma sürecinde görülmüştür. Birlik ileri sürdüğü 5 şartın gerçekleşmesiyle tanıma işleminin olacağını söylemiştir. Bu 5 şart; insan haklarına saygı; azınlık haklarının garanti altına alınması; sınırların değişmezliğine saygı; bölgesel güvenlik ve istikrara katkıda bulunma ve devletlerin halefiyetiyle ilgili uyumsuzlukları barışçıl yollarla çözme. Bosna- Hersek, Slovenya ve Hırvatistan kabul ettiğini beyan etmişler ve 1992' nin ilk günlerinde Birlik bu devletleri tanımıştır.
- 29- Ünite 5, sayfa 90, ikinci paragrafın sonuna aşağıdaki içerik eklenmiştir.
Yine bu dönemde Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından 1993 yılında yapılan bir andlaşma ile Baltık devletleri hariç bütün eski Sovyet cumhuriyetlerinin üye olduğu Bağımsız Devletler Topluluğu kurulmuştur. 2000 yılında Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Belarus aralarında imzaladıkları bir andlaşma ile Avrasya Ekonomik Topluluğu'nu kurmuşlardır.
- 30- Ünite 5, sayfa 91, ilk paragraf aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.
Bunlardan birincisi 1949 yılında kurulmuş olan Avrupa Konseyi adını taşıyan ve Avrupa'da demokrasi ve insan haklarını devletlerin üstünde bir denetime tabi kılmayı amaçlayan teşkilattır. Teşkilatın işleyişi Parlamenterler Meclisi ve Bakanlar Komitesi tarafından gerçekleştirilmektedir.

31- Ünite 5, sayfa 91, ilk paragrafın sonu aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Bu teşkilatın temel organları Avrupa Parlamentosu, Bakanlar Konseyi, Komisyon ve Adalet Divanı'dır. Bu teşkilatın başarısı üye devletleri aralarında 1992 yılında Avrupa Birliği (AB) adını verdikleri yeni bir yapılanmayla dış işleri politikaları ile göç, uyuşturucu ve terör gibi uluslararası adli konularda iş birliği yapmaya ve 1999 yılında ortak para kullanmaya yöneltmiştir. Avrupa çapındaki bu yapılanmaların başarısı dünyanın geri kalanı içinde bir örnek teşkil etmiş ve Amerika, Afrika ve Asya kıtalarında da savunma, demokrasi, insan hakları ve ekonomik entegrasyonu ilerletmeye yönelik bölgesel teşkilatlar kurulmuştur. Örnek olarak Amerikan Devletleri Teşkilatı, Afrika Birliği, Arap Birliği, NAFTA, MERCOSUR, COMESA, CISFTA, ASEAN vd. verebiliriz.

32- Ünite 5, sayfa 92, "Uluslararası Teşkilat Tanımı ve Teşkilatların Hukuki Kişiliği" başlığı altındaki 3. paragrafın ilk cümlesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Uluslararası teşkilatların tanımına ilişkin kaynaklarda bu tanımda yer alan bir başka unsur söz konusu teşkilatın hukuki kişiliğinin (burada söz konusu edilen bir teşkilatın uluslararası hukuktaki kişiliği olup üye devletlerin iç hukuklarında haiz oldukları kişilik ilgili devletin düzenlemelerine tabidir) varlığıdır.

33- Ünite 5, sayfa 94, "Uluslararası Teşkilatların Kurucu Antlaşmalarının Yorumu ve Teşkilatların Yetkileri ve Sorumluluğu Meseleleri" başlığı altındaki ilk paragrafın sonuna aşağıdaki içerik eklenmiştir.

Ancak kurucu antlaşma yorumlanırken teşkilatın niteliğine, ona yüklenen görevlerin etkin bir şekilde yerine getirilmesi için gerekli olan yetkilere ve teşkilatın kendi uygulamasına dikkat edileceği de vurgulanmıştır.

34- Ünite 5, sayfa 95, ilk paragrafın ilk cümlesinden sonra aşağıdaki içerik eklenmiştir.

Konvansiyon'un 6. maddesinde bir teşkilatın antlaşma yapma yetkisinin o teşkilatın kurallarınca belirleneceği öngörülmüştür.

35- Ünite 5, sayfa 95, 5. paragrafın sonuna aşağıdaki içerik eklenmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir teşkilat çalışanının iş hukuku uyumsuzluğuna dair bir davada teşkilata tanınan muafiyetlerin makul alternatif hak arama yollarının mevcut olması halinde yargılama hakkının ihlal edilmesi sonucuna yol açmayacağını ifade etmiştir.

36- Ünite 5, sayfa 97, son paragrafın 3. cümlesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Bu konuda BM Genel Kurulu tarafından teşkilat ile teşkilat görevlileri arasında çıkabilecek uyumsuzluklarla ilgilenen bir BM Uyuşmazlık Mahkemesi ve bir de BM Temyiz Mahkemesi kurulmuştur.

37- Ünite 7, sayfa 129, sağ sütuna aşağıdaki iki paragraf eklenmiştir.

Bir saldırının silâhlı saldırı niteliğinde olup olmadığı konusunda Milletlerarası Adalet Divanı ilk defa Nikaragua Kararı'nda "boyut ve etki" (scale and effect) ölçütünü (Nikaragua Davası: parag. 195) getirmiş kuvvet kullanımlarını bu kriterler çerçevesinde tasnif etmiştir. Divan Petrol Platformları Davası'nda ise, boyut ve etkisi itibarıyla ağır düzeyde olan kuvvet kullanımlarını silâhlı saldırı olarak nitelendirmek suretiyle meşrû müdafaa hakkının varlığına hükmetmiştir.

NATO Siber Savunma Mükemmeliyet Merkezi Uluslararası Bağımsız Uzmanlar Grubu tarafından hazırlanan "Siber Savaşa Uygulanacak Hukuk Hakkında Tallinn El Kitabı" uyarınca devletlerin kuvvet kullanımına ilişkin değerlendirme yapmasını etkileyen resmi ve tüketici olmayan kriterler şunlardır: -Şiddet düzeyi, aciliyet, doğrudan kişi ve nesnelere etkilemesi, etkilerin ölçülebilirliği, askeri özellik, devletin katılımı, yasallık karinesi.

38- Ünite 8, sayfa 137, "Devletin Yargı Muafiyeti İlkesi" başlığı altındaki ilk paragrafın sonuna aşağıdaki içerik eklenmiştir.

Yakın zamanlarda açılan bazı davalarda uluslararası hukukta jus cogens nitelikteki kuralların ihlali halinde muafiyetin geçersiz olduğu iddia edilmiş ancak mahkemeler bu iddiaya olumsuz yaklaşmıştır.

39- Ünite 8, sayfa 138, "Devlet Başkanı ile Hükümet Başkanı ve Dış İşleri Bakanının Yargı Muafiyeti" başlığı altındaki paragrafın ilk cümlesine aşağıdaki içerik eklenmiştir.

Yabancı devlet başkanı ile hükümet başkanı ve dış işleri bakanının yargı muafiyeti de günümüzde artık bir örf ve adet kuralı hâline gelmiş olup hukuk davaları bakımından sadece resmi işlemleri (Bunların resmi olmayan eylem ve işlemlerine ilişkin davalar ancak görevlerinin sona ermesinden sonra açılabilir), ceza davalarında ise her bakımdan muafiyetten yararlanırlar. (bunlar dışındaki devlet görevlilerinin muafiyeti resmi görevleri çerçevesinde kalan faaliyetlerle sınırlıdır). Bununla beraber...